Europski gospodarski
i socijalni odbor

CIVILNO DRUŠTVO U SREDIŠTU EUROPE

Séamus Boland
Predsjednik EGSO-a
Mandat 2025.-2028.

Zajedničko ostvarivanje Unije mogućnosti, sigurnosti i otpornosti

Peregrinus

To leave at first light on the day of a new moon. To go south.
To have barley bread and milleens cheese in his bag, sufficient
for four days; three, if hunger gets him in its maw, and trust then,
he will have to, to the road. To beg a few miles of a passing cart.
To walk on until sight of the sea, the grey sulk and sump of it,
the cowhide boat rowed by men who won't talk and don't talk
but hand him out, gently, at the end, to alight in languages he
has no purchase on but must pick his way into, word by word.
To find himself in the Low Countries, marshlands, creamy soil,
animals bristling thickly at his step. To pull round him a darkness
much the same, he will say, as darkness in Durrow or Ballycumber;
same stars to see him true; a stone in his hand the same cold weight
as a stone in his hand back at home. To arrive at Sint-Truiden
just before Vespers. To be bid rest and eat. To unstrap, finally,
the book he was tasked to carry, the Abbot of Rahan belting it,
wrapped in leather and wool, to his gut, under léine and brat.
To offer it in his two open hands to the Abbot of Sint-Luiden.

To have it accepted by the Abbot's two open hands. To watch it be blessed, unswaddled, set down with Latin, Flemish, French, even English, books, all swayed, one time, by the same sway of warmth from the Abbot's hand as he turns pages of vellum made from Irish calves, and ink of galls from the oaks of home, water from the Clodagh where he fished as a boy, and woad from hedges along small fields, every one of them with a name. To come from there. To know your place. To carry it with you. To want it aired and amplified by strange air. To read in a sky that is new to him, kinship. To live in the knowledge of a past inscribed in lineage, legend and law. To study ailment, peril, strife and harm. To consult. To learn from. To cure, (meaning, to ripen and to remedy). To fix resolve to hope. To find a way.

Za Séamusa Bolanda
Vona Groarke

povodom njegova preuzimanja dužnosti
predsjednika Europskog gospodarskog i socijalnog odbora

Bruxelles, 23. listopada 2025.

---

léine: tradicionalna dugačka irska košulja
brat: tradicionalni irski vuneni ogrtač

PREDGOVOR

Živimo u iznimnim vremenima na mnogim razinama. Iako je bilo teško zamisliti, rat ponovno ostavlja ožiljke na europskom kontinentu, pri čemu **svaka** institucija i tijelo EU-a moraju odigrati svoju ulogu u suprotstavljanju tom ratu, a istodobno nastaviti podupirati **Ukrajinu** i njezin narod. Stravični događaji pogađaju **Bliski istok**. Brojne **globalne nesigurnosti** i **planetarne krize postaju sve ozbiljnije**. **Tri planetarne krize** – klimatske promjene, gubitak bioraznolikosti i nestašica vode – zahtijevaju naše aktivno djelovanje.

A pred nama je još toliko problema koji zahtijevaju našu pažnju. Ekstremna razina **siromaštva** – više od petine stanovništva Europske unije izloženo je riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Niske demografske stope u kombinaciji s poteškoćama u ostvarivanju **pravedne, zelene i digitalne tranzicije**. Hitna potreba za **kvalificiranom europskom radnom snagom**, uz osiguravanje **dostojnih radnih uvjeta** i **snažne industrijske baze**. Potreba za sigurnom i cjenovno pristupačnom **opskrbom energijom s niskim razinama emisija ugljika** kako bi se osigurala strateška autonomija i održivi rast, kao i snažnim MSP-ovima, koji su okosnica regionalnih i ruralnih gospodarstava. Preostalo je samo pet godina do **2030., roka za ostvarivanje UN-ovih ciljeva održivog razvoja**.

U ovim okolnostima globalnog kaosa razumljivo je da je EU pod pritiskom da se iz **mirovnog projekta** pretvori u **obrambeni projekt**.

U tom kontekstu Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) mora se jasno postaviti i učinkovito djelovati i tako jačati povjerenje u demokraciju i EU. To mora učiniti uzimajući u obzir sve veće prijetnje europskoj demokraciji i vladavini prava te sužavanje prostora za građansko djelovanje, u kojem se europsko civilno društvo nalazi na prekretnici.

Sada je više no ikad prije prijeko potrebno da **europsko civilno društvo**, koje u Odboru zastupaju **tri skupine**, blisko surađuje sa **širim civilnim društvom izvan EGSO-a**, uključujući nacionalna gospodarska i socijalna vijeća. U okviru te suradnje možemo provoditi europski program u kojem su socijalni, gospodarski i okolišni prioriteti **održivog razvoja** u istinskoj ravnoteži.

Moja je vizija za ovaj mandat da EGSO u narednih nekoliko godina može i treba imati **ključnu ulogu katalizatora sudjelovanja civilnog društva**. Cjelokupni Odbor – skupine poslodavaca, radnika i organizacija civilnog društva – dužan je **pokazati vrijednost EU-a i oglasiti uzbunu** ako je to potrebno. Naša je odgovornost osigurati forum za slušanje, raspravu, reagiranje i utjecanje na oblikovanje politika EU-a. Dužni smo i blisko surađivati sa **širim europskim civilnim društvom** i ostati mu **relevantni**.

Stoga ću tijekom svojeg mandata kao predsjednik EGSO-a davati prednost ***programu rada usmjerenom na ljude***, u kojem Odbor preuzima vodeću ulogu u stavljanju ***civilnog društva u središte EU-a***. ***Unija mogućnosti, sigurnosti i otpornosti*** moja je vizija i ***zajedno*** možemo raditi na njenom ***ostvarenju***.

U središtu te vizije je **iskorjenjivanje siromaštva**. Iako **gospodarski rast** i **otvaranje radnih mjesta** izravno doprinose smanjenju siromaštva, **siromaštvo unatoč zaposlenju** i dalje je stvarnost u našim društvima, uz siromaštvo djece, međugeneracijsko siromaštvo i siromaštvo starijih osoba.

Čvrsto vjerujem da se siromaštvo može iskorijeniti i tijekom svojeg predsjedničkog mandata aktivno ću tražiti suradničke pristupe kako bih zaštitio najranjivije skupine i pomogao im. Ljudi ne mogu u potpunosti sudjelovati u društvu ako su **siromašni, u nepovoljnom položaju ili isključeni**. Ne mogu u potpunosti sudjelovati ni ako se **prostor za građansko djelovanje smanjuje**, kao ni ako im je **sigurnost ugrožena**.

Zbog toga je moj program rada organiziran u **tri stupa**:

- **Unija mogućnosti**
- **Unija sigurnosti**
- **Unija otpornosti**

Kako bih proveo svoj program rada, blisko ću i kolegijalno surađivati s **dvama potpredsjednicima EGSO-a, trima predsjednicima skupina, ključnim obnašateljima dužnosti** u Odboru i **svim ostalim članovima i članicama**. Surađivat ćemo s **europskim institucijama**, drugim **tijelima EU-a** i **državama članicama** te zajedno s njima jačati demokratski legitimitet europskih institucija.

Osim toga, u provedbu programa rada izravno ću uključiti **EGSO-ovu Skupinu za vezu** s europskim organizacijama i mrežama civilnog društva i aktivno ću raditi na uspostavi **saveza** s **civilnim društvom izvan EU-a**. Tijekom cijelog mandata surađivat ću s **mladima u Europi** na pronalaženju **rješenja za budućnost**. Ako u sljedećih 30 godina želimo pronaći održiva rješenja za izazove, moramo steći i zadržati **povjerenje mladih u Europi**.

Ovaj program rada temeljit će se na postignućima **prethodnih predsjednika Odbora** te na obvezama i svakodnevnim aktivnostima **svih službi EGSO-a**. Uvjeren sam da možemo postići stvaran i znatan napredak ako **cijeli EGSO *udruži snage*** kako bi ***civilno društvo stavio u središte Europe!***

Séamus BOLAND
Predsjednik Europskog gospodarskog i socijalnog odbora

STUP 1

UNIJA MOGUĆNOSTI

Obećanje Europe počiva na osiguravanju **jednakih mogućnosti**, pri čemu svaka osoba može napredovati u dostojanstvu i pravednosti. **Socijalni dijalog** i **socijalno partnerstvo** desetljećima su u središtu uspješnog **europskog društvenog modela**. Međutim, siromaštvo, socijalna isključenost i pritisci na emocionalno zdravlje, posebno među mladima i djecom, i dalje su znatne prepreke. EU će moći postati Unija mogućnosti samo ako se uspostavi ravnoteža među **gospodarskim napretkom, aktivnim politikama tržišta rada i socijalnom uključenosti**.

Ovim se stupom predsjedništvo ukorjenjuje u **program socijalne pravde**, u kojem su **održivi gospodarski rast i socijalna dobrobit međusobno** uvjetovani. Civilno društvo imat će ključnu ulogu u osiguravanju te ravnoteže. U stupu je pozornost usmjerena i na potrebu za **osnaživanjem mladih i poboljšanjem sudjelovanja svih generacija**, kao i na jednake mogućnosti, primjerice za **osobe s invaliditetom**.

1.1 Pružanje mogućnosti iskorjenjivanjem siromaštva

Planirane aktivnosti:

- učiniti uključenost EGSO-a u **provedbu strategije EU-a za borbu protiv siromaštva** prioritetom;
- osnovati **savjetodavnu skupinu civilnog društva** za iskorjenjivanje siromaštva za predsjednika EGSO-a;
- organizirati **godišnju konferenciju na visokoj razini** o **borbi protiv siromaštva**;
- istražiti ulogu **MSP-ova** u iskorjenjivanju siromaštva u kontekstu **otvaranja radnih mjesta**, posebno u **ruralnim područjima**;
- promicati iskorjenjivanje siromaštva u odnosima s **multilateralnim organizacijama**.

1.2 Pružanje mogućnosti borbom protiv socijalne isključenosti

Planirane aktivnosti:

- u potpunosti uključiti Odbor u provedbu **plana EU-a za cjenovno pristupačno stanovanje** i **novog akcijskog plana za europski stup socijalnih prava** (2026. – 2030.);
- usredotočiti se na **koordinirano djelovanje civilnog društva** u cilju suočavanja s **krizom troškova života** i istražiti ulogu civilnog društva u pružanju potpore ranjivim osobama;
- ojačati ulogu **socijalne ekonomije** kao samostalnog važnog **gospodarskog čimbenika** koji osigurava potrebne i cjenovno pristupačne usluge ranjivim osobama;
- nastaviti poticati Europsku komisiju da podnese ambiciozne prijedloge za drugu polovinu **Strategije EU-a o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030.**;
- istražiti mogućnosti zajedničkog djelovanja s civilnim društvom kako bi se smanjile **razine beskućništva u EU-u**.

1.3 Pružanje mogućnosti mladima:

a) Strukturiranim sudjelovanjem mladih u oblikovanju politika EU-a

Planirane aktivnosti:

- nastaviti s važnim radom **Skupine EGSO-a za mlade** i **EGSO-ovim testom utjecaja na mlade**;
- omogućiti Odboru da se nastavi razvijati u vodeću platformu za dijalog s mladima na razini EU-a, potičući strukturiranu suradnju s institucijama EU-a, posebno u kontekstu **procesa dijaloga EU-a s mladima**;
- braniti i podupirati organizacije mladih unutar i izvan EU-a, među ostalim jačanjem ili razvojem **strukturiranog dijaloga s predstavnicima mladih iz zemalja kandidatkinja**.

b) Zaštitom emocionalnog zdravlja mladih i djece

Planirane aktivnosti:

- **skrenuti pažnju na „tihu" krizu** koja utječe na emocionalno zdravlje mladih i djece suradnjom s europskim institucijama, državama članicama, lokalnim upravama, privatnim sektorom, organizacijama civilnog društva i skupinama za strateško promišljanje;
- poticati **razmjenu podataka i dijeljenje najboljih praksi** te provedbu **zajedničkih mjera** na europskoj razini;
- istražiti mogućnosti za sudjelovanje EGSO-a u provedbi **strategije za mlade i akcijskog plana EU-a za borbu protiv zlostavljanja na internetu**.

STUP 2

UNIJA SIGURNOSTI

Demokracija i građanske slobode zahtijevaju stalnu zaštitu. Sužavanje prostora za građansko djelovanje, nedovoljno financiranje civilnog društva, izazovi za europske vrijednosti, neovisnost medija i porast dezinformacija ugrožavaju sigurnost i povjerenje ljudi. Ovim stupom **predsjedništvo se pozicionira kao branitelj prostora za građansko djelovanje, demokracije i slobode medija**, u bliskom partnerstvu sa širim europskim civilnim društvom.

Osim toga, naglasak se stavlja na to da EGSO i EU općenito trebaju ulagati u proaktivne strategije za **bolje upravljanje krizama i sudjelovanje u civilnoj pripravnosti**. Za djelotvornu pripravnost i upravljanje sigurnosnim rizicima potrebni su **holistički pristupi** te bliska suradnja civilnog društva, javnog sektora, država članica i EU-a. Upravo je taj **duh jedinstva** ključna dimenzija **globalne snage i sigurnosti EU-a**.

Naposljetku, ovim se stupom želi ponovno potvrditi solidarnost Odbora s **civilnim društvom izvan EU-a**, istaknuti potreba za **dalekovidnijim predviđanjem u radu Odbora** i skrenuti pozornost na prijetnje **europskoj unutarnjoj sigurnosti**.

2.1 Osiguravanje Unije sigurnosti borbom protiv smanjenja prostora za civilno društvo te zaštitom europske demokracije i vrijednosti

Planirane aktivnosti:

- istaknuti važnost **„meke moći" tijela EU-a u osnaživanju demokratskog legitimiteta europskih institucija**, primjerice organiziranjem konferencije na visokoj razini o toj temi;
- socijalnim i građanskim dijalogom povećati utjecaj civilnog društva na oblikovanje politika EU-a, što je središnja uloga EGSO-a u **Europskoj platformi civilnog društva**, i doprinijeti provedbi šire **strategije EU-a za civilno društvo**;
- podizati razinu informiranosti o **potrebi za odgovarajućim financiranjem** za civilno društvo i jačanje demokracije u predstojećem **višegodišnjem financijskom okviru** (VFO);
- izravno uključiti EGSO u nastavak aktivnosti povezanih s **europskim štitom za zaštitu demokracije**, posebno u prijedloge politika i mjere za **borbu protiv dezinformacija**, kao i **inozemnih manipulacija informacijama i uplitanja**;
- u tom kontekstu organizirati konferenciju na visokoj razini o **slobodi medija** s partnerima istomišljenicima;
- doprinijeti uspostavi **Europskog centra za demokratsku otpornost i programa EU-a za otpornost medija**;
- uključiti EGSO u provedbu sveobuhvatnog **programa EU-a za ravnopravnost**, nove **strategije o ravnopravnosti LGBTIQ osoba, strategije za borbu protiv rasizma** i **plana Komisije za prava žena**.

2.2 Osiguravanje Unije sigurnosti provedbom Strategije za Uniju pripravnosti

Planirane aktivnosti:

- zalagati se za to da **EGSO bude uključen u strukture EU-a** zadužene za **provedbu Strategije EU-a za Uniju pripravnosti**;
- **pokrenuti inicijativu ili strukturu EGSO-a** kako bi se osiguralo planiranje pripravnosti, spremnosti i kontinuiteta samog Odbora;
- poduprijeti uključivanje **civilnog društva iz zemalja kandidatkinja u planove suradnje EU-a** u području pripravnosti i odgovora;
- integrirati pripravnost i otpornost u **bilateralna partnerstva EGSO-a** s trećim zemljama i **višestranu suradnju**.

2.3 Osiguravanje Unije sigurnosti vanjskim djelovanjem

Planirane aktivnosti:

- ponovno potvrditi **solidarnost Odbora s ukrajinskim narodom** i njegovu predanost podupiranju **ukrajinskog civilnog društva**;
- ojačati sposobnost EGSO-a da brzo reagira na **krizne situacije u cijelom EU-u** boljim **predviđanjem** i unutarnjom koordinacijom;
- nastaviti s angažmanom Odbora u **inicijativi EGSO-a za članove i članice iz zemalja kandidatkinja** kako bi se podržao napredak **zemalja kandidatkinja** prema **pristupanju EU-u**;
- nastaviti surađivati s civilnim društvom i jačati ga u **susjedstvu EU-a i šire**;
- predvidjeti i skrenuti pozornost na buduće gospodarske i socijalne krize koje će utjecati na EU, primjerice **klimatske izbjeglice** i negativne **zdravstvene posljedice klimatskih promjena**;
- doprinijeti promišljanjima EU-a i budućoj provedbi **europske strategije unutarnje sigurnosti**, s naglaskom na kriminalu te prijetnjama fizičkoj i digitalnoj infrastrukturi.

STUP 3

UNIJA OTPORNOSTI

Sposobnost EU-a da se prilagodi klimatskim, industrijskim, teritorijalnim i demografskim izazovima, među ostalim, odredit će njegovu budućnost. Ovaj stup povezuje koncept otpornosti s trima dimenzijama **UN-ovih ciljeva održivog razvoja. Održavanjem ravnoteže između, s jedne strane, konkurentnosti i, s druge strane, održivosti**, **teritorijalne pravednosti i upravljanja resursima** pokazuje potrebu za integriranim, dugoročnim strategijama koje koriste cjelokupnom europskom stanovništvu.

U okviru **europskog zelenog plana i konferencija stranaka UN-a (COP)** mora se nastaviti snažno vodstvo EU-a u globalnim aktivnostima za rješavanje problema **klimatskih promjena** i **gubitka bioraznolikosti**. Slično tome, kontinuitet **plavog plana** i naglašena predanost **otpornosti vodoopskrbe** jasan su put za uključivanje javnosti, dok se revizijom **zajedničke poljoprivredne politike (ZPP), procjenom učinka na ruralna područja, sigurnošću opskrbe hranom i programom vještina** proširuje perspektiva otpornosti.

3.1 Izgradnja otporne Unije kroz održivi rast

Planirane aktivnosti:

- blisko surađivati s civilnim društvom i europskim institucijama u pregovorima o **VFO-u** kako bi se postigla ravnoteža ulaganja u socijalne, obrambene, inovacijske, poljoprivredne i regionalne prioritete;
- podupirati snažnu i dugoročnu **konkurentnost EU-a** pomaganjem u stvaranju povoljne **investicijske i poduzetničke klime** unutar EU-a;
- davati prednost **dovršetku jedinstvenog tržišta**, dinamičnoj **industrijskoj bazi EU-a i otvaranju radnih mjesta**, s naglaskom na istraživanju, inovacijama i digitalnoj i zelenoj tranziciji;
- usredotočiti se na **otklanjanje inovacijskog jaza, unapređivanje kritičnih tehnologija** u Europi i **otvaranje radnih mjesta visoke vrijednosti**, s posebnim naglaskom na **tehnologijama za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora** u kojima EU može održati konkurentsku prednost;
- doprinijeti provedbi **Plana EU-a za kvalitetna radna mjesta** u cilju promicanja **pravedne tranzicije za sve i antropocentrične umjetne inteligencije**, posebno na **radnom mjestu**;
- nastaviti promicati razvoj i provedbu uključivog **Programa vještina za Europu** i **Unije vještina**.

3.2 Izgradnja otporne Unije promicanjem održivih poljoprivredno-prehrambenih sustava, jamčenjem sigurnosti opskrbe hranom i podupiranjem održivih ruralnih zajednica

Planirane aktivnosti:

- promicati okolišne, gospodarske i socijalne mogućnosti **Strategije EU-a za biogospodarstvo** te njezin utjecaj na **zapošljavanje u EU-u, ruralna područja, pravednu tranziciju, inovacije, industrijsku politiku i konkurentnost**;
- nastaviti surađivati s europskim institucijama i civilnim društvom na oblikovanju **održivog i otpornog ZPP-a nakon 2027.**;
- usredotočiti se na **sveobuhvatne ruralne strategije i procjene učinka politika EU-a na ruralna područja**, uz izravno sudjelovanje ruralnih zajednica, urbanih aktera i civilnog društva;
- blisko surađivati s Europskom komisijom na provedbi njezine **inicijative za generacijsku obnovu u poljoprivredi**;
- aktivno doprinositi provedbi **plana EU-a** za ključne strateške prijedloge u okviru **vizije EU-a za poljoprivredu i hranu**.

3.3 Izgradnja otporne Unije rješavanjem problema povezanih s klimatskim promjenama i gubitkom bioraznolikosti, uz istodobno osiguravanje održivog upravljanja vodama i otpornosti vodoopskrbe

Planirane aktivnosti:

- doprinositi održavanju visokih ambicija EU-a u pogledu **europskog zelenog plana**;
- nastaviti prenositi preporuke civilnog društva o **klimatskim promjenama** i **gubitku bioraznolikosti** u okviru međunarodnih procesa, posebno **konferencija stranaka UN-a**;
- ojačati ulogu Odbora u provedbi **europskog kružnog gospodarstva**;
- potvrditi **plavi plan kao strateški prioritet** Odbora i ažurirati **Deklaraciju EGSO-a o plavom planu**;
- nastojati postati aktivni član najavljenog **foruma za otpornost vodoopskrbe** i uspostaviti **platformu dionika u području vodoopskrbe**, zajedno s drugim institucijama EU-a, kako je predloženo u Deklaraciji o plavom planu;
- poticati Europsku komisiju da uvede **ispitivanje učinka na vode** kojemu bi se podvrgavali svi zakonodavni prijedlozi radi osiguravanja usklađenosti politika.

**Europski gospodarski
i socijalni odbor**

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

eesc.europa.eu

Printed by the EESC-CoR Printing and Distribution Unit, Belgium

EESC-2025-55-HR

© Europska unija, 2025.
Umnožavanje je dopušteno pod uvjetom da se navede izvor. Za svaku upotrebu ili reprodukciju fotografija / ilustracija mora se izravno tražiti dozvola vlasnika autorskih prava:
Naslovnica: ©Shutterstock.com/PeopleImages
S. 4: ©Shutterstock.com/Melinda Nagy
S. 6: ©Shutterstock.com/Yarrrrrbright; S. 7: ©Shutterstock.com/Aguadeluna
S. 8: ©Shutterstock.com/Lomb; S. 9: ©Shutterstock.com/Stanislaw Mikulski
S. 10: ©Shutterstock.com/Mirko Kuzmanovic; S. 11: ©Shutterstock.com/Gorgev
S. 12: ©Shutterstock.com/rospoint; S. 13: ©Shutterstock.com/Halfpoint
S. 14: ©Shutterstock.com/Kampan; S. 15: ©Shutterstock.com/anatoliy_gleb
S. 16: ©Shutterstock.com/maxbelchenko; S. 17: ©Shutterstock.com/Tinnakorn jorruang

Ured za publikacije
Europske unije

ISO14001 CERTIFIED VINÇOTTE

EMAS Verified environmental management

Print:
QE-01-25-034-HR-C
ISBN 978-92-830-6913-3
doi: 10.2864/8261726
Online:
QE-01-25-034-HR-N
ISBN 978-92-830-6912-6
doi: 10.2864/1857771

HR